

0 možnosti reakce

Často vidím ve filmech situaci, kdy útočník drží rukojmí a míří na něj pistolí, a proti němu stojí policista a míří svou pistolí na útočníka. Pak následuje scéna, kdy policista na vyzvání pistolí dobrovolně odevzdá útočníkovi. Vždycky přemýšlím, zda policista jedná logicky, když se vzdá své zbraně. Zajímalo by mě, zda někdo v praxi, na základě reakčních časů, spočítal, zda v případě, že by policista vystřelil jako první, mohl útočník skutečně zareagovat tak rychle, aby rukojmí vážně ohrozil. Z. M.

Otázkou reakční doby jsme se jako inženýři služební přípravy Policie ČR zabírali poměrně podrobně a výsledky byly zapracovány do výcvikových osnov. Prováděli jsme mnoho praktických testů. Používali jsme k nim služební zbraně na neletální střelivo FX Simunition se značkovací střelou. Výhodou je, že se jednalo o skutečné zbraně, které nosí policista do služby, se stejnými ovládacími prvky, kapacitou zásobníku, hmotností, odporem pouště, závadami apod.

O reakční době bylo napsáno mnoho odborných materiálů a sám si můžete vyzkoušet některé testy na PC. V podstatě se jedná o svalovou reakci na nějaký podnět (optický, sluchový). V první fázi jsme vycházeli z výsledků výzkumu odborných pracovníků; například zjištěná reakční doba řidiče na situaci na silnici je v rozmezí 0,4–1,5 s. Reakční dobu ovlivňuje mnoho dalších faktorů, jako je například únava, zkušenost, orientace v prostoru a situaci, ale také psychická odolnost jedince.

Stav, který vy popisujete, je situace, která by v praxi neměla vůbec vzniknout. Musíme vycházet z předpokladu, že policista při služebním zákroku má vždy kolegu, který ho zajišťuje. U ozbrojeného pachatele by minimální převaha měla být tři ku jedné a k tomu samozřejmě taktická převaha s momentem překvapení a využitím dalších technických a pyrotechnických prostředků. U varianty s rukojmím se navíc předpokládá zajištění dlouhou zbraní.

Základním pravidlem je, že policista provádí služební zákrok v souladu se zákonem o Policii ČR, případně strážník zákonem o obecní policii. Nikdy se nesmí ze služebního zákroku stát boj muže proti muži. Služební zákrok musí mít oporu v zákoně, musí být rychlý a efektivní a musí být splněn jeho cíl. Pokud zákrok spadne do situace,

že například policista přijme vyprovokovaný boj na pěšti a okolí přihlíží a fandí, tak se už nejedná o služební zákrok. Správně provedený služební zákrok nikdy nebude tak zajímavý pro filmového dramatika, jako je vymyšlená situace kdo s koho. To je typická filmová situace s napětím.

Pokud připustím teoretickou možnost, že proti sobě stojí pachatel a policista na kontaktní vzdálenosti a oba mají zamířené nabitě palné zbraně s nábojem v nábojové komoře a s prstem na spoušti, vedou nějaký dialog, nikdo jiný tam není, tak samozřejmě největší pravděpodobnost přežití má ten, kdo správně vyhodnotí situaci, zcela ji ovládne, případně jako první adekvátně reaguje naučeným protiopatřením. Důležitou roli zde hraje mnoho faktorů – kdo je tím policistou, jaká je jeho vycvičenost, jeho schopnosti, znalosti, zkušenosti, psychická odolnost, o jakou se jedná vzdálenost, konkrétní situaci, kdo je protivník, v jakém je duševním stavu, jaká je momentální reakční schopnost pachatele, v případě střelby místo zásahu (ranivá balistika) a zda policista v případě rozhodnutí řešit situaci střelbou spojí svou reakci například s pádem vzad, odvedením pozornosti nebo jinou technikou, které se využívají.

Každá situace je jiná, ale tento stav by neměl policista nikdy dopustit. Policisté se při výcviku učí, jak reagovat na namířenou palnou zbraň v kontaktní vzdálenosti, existuje několik účinných technik, jak zvýšit šance na přežití. Samozřejmě, je potřeba mít techniky naučené, procvičené, být psychicky odolný a dostat se do správné pozice pro reakci. Kolik času mají policisté na procvičování, je otázka jiná. Rozhodně je velkou výhodou praxe a zkušenost jak ve vyhodnocení situace, tak v komunikačních schopnostech, a vždy je zde riziko možného neúspěchu.

Naše testy zahrnovaly mimo jiné situace, kdy jsme ověřovali reakční doby policistů na útočníky na ulici, a to v několika variantách. Policista měl zbraň v pouzdře bez náboje v nábojové komoře, policista měl zbraň v pouzdře s nábojem v nábojové komoře,

■ Ilustrační foto z archivu redakce

policista měl zbraň s nábojem v nábojové komoře v pohotovostní poloze. Pouzdra byla použita jak opasková na vnější nošení, tak pro skryté nošení.

Útočníky jsme například vyzbrojili gumovými noži a zkoušeli jsme, jak daleko musí být útočník od policisty, aby policista stihl reagovat výstřelem na běžícího ozbrojeného pachatele, než policistu dokáže bodnout nožem. Také jsme testovali reakce na ozbrojeného pachatele ve skupině osob. Stálo nás to mnoho modřin od střeliva FX, ale výsledky byly důležité pro začlenění do výcviku nejen z hlediska reakční doby, ale také vybavení policisty vhodným pouzdem na zbraň, umístěním pouzdra a náhradního zásobníku, nošení náboje v komoře, taktiky tasení a obranné střelby bez použití mířidel apod.

Výsledky testů odpovídaly tomu, co jsme předpokládali. Velkou roli zde hrála zkušenost a psychická odolnost policisty, což se projevilo v rozdílných reakcích. Velmi pozitivně jsme hodnotili kreativitu a nápaditá řešení zkušených policistů. Nejlépe si vedli ti, kteří ovládali situaci, napanikařili a správně a rychle vyhodnotili situaci.

Před pár lety bylo nemyslitelné, aby v našich podmínkách zajišťující policista při dopravní kontrole měl ruku položenou na zbrani v pouzdře. Někteří si vykládali tento stav jako hrozbu střelnou zbraní a uváděli to pak ve svých stížnostech. Dnes při silničních kontrolách vidíte zcela běžně, že zajišťující policista sleduje situaci s rukou na zbrani v pouzdře, ale i když to jako hrozba může vypadat, tak se jedná o zkrácení případné reakční doby na podnět, kde rychlá a adekvátní reakce má za cíl chránit životy a zdraví slušných lidí.